

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: _____

••••••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velciu.**

Sumarul:

Evenimentele politice. — Creditul în economia totalitară. — Economisți ardeleni și bănățeni până la Unire: Visarion Roman. — Dela „Solidaritatea”: Introducerea sistemului actuarial la cassele și fondurile de pensuni. — Desființarea comisarilor de românizare. — *Cronica:* Donațiunea Băneții „Albina”. — *Bilanț:* Banca „Oașia”, soc. anon. Sibiu. „Olteana”, casă de econ., s. p. a. în Diștea de jos.

Evenimentele politice.

Rubrica aceasta se vede că trebuie menținută și în revista noastră, care de altfel, datorit programului ei, nu ar cădea în competența sa. Cu toate acestea sistemul bancar pe care revista noastră îl reprezintă, este așa de sensibil față de oricare mișcare a elementului politic, încât vrând nevrând trebuie să o înregistrăm, asemenea unui seismograf. Necesitatea aceasta își are baza în împrejurarea, că elementul cel mai prielnic în care băncile pot activa, este pacea, cu atributele ei: ordinea și continuitatea. În vremuri tulburi o activare ordonată și rodnică în domeniul bancar, nu e cu puțință.

Din motivul acesta, evenimentele din ultima decadă a lunii Ianuarie a. c., au fost urmărite de cercurile bancare cu cea mai vie atențiune și îngrijorare. De o vreme încoace, am fost obișnuși cu surprize politice și ne-am normalizat oareșicum cu situațiile anormale, însă ce ni-au

oferit zilele din 21—25 Ianuarie a. c., a întrecut toate prevederile. Răul poate că nu s'ar fi încins așa de repede peste toată țara, dacă nu s'ar fi camuflat în aspectele acelei mișcări de regenerare pe care o reprezintă legionarismul, și foarte multe elemente comuniste subversive. S'a dovedit odată mai mult, că comunismul se deghizează la nevoie sub orice mască, dacă prin aceasta își poate ajunge scopul.

Rezultatul nemijlocit al tulburărilor a fost o stagnare a pieței bancare și a circulației în genere. Neîncrederea și-a ridicat capul mai semeț ca niciodată, amorțind orice avânt de întreprindere. Încasările comunelor și ale statului au înregistrat restanțe masive. Puterea executivă a ripostat însă imediat, și armata s'a dovedit singurul element stabil în vâltoarea evenimentelor.

Un rezultat totuși a avut această rezmeriță. A purificat atmosfera politică și a curmat echivocul dela cârmuire. Mișcarea anarhică a sucombat, și toate simpatiile și încrederea desăvârșită a cercurilor hotărâtoare, s'au întors spre Conducătorul Statului, d-l General Ion Antonescu. Dumnealui în cuvântările sale către țară și popor, a pus un nou crez în inimile patrioților. Numeroasele adrese și telegrame de aderență, precum și donațiuni în bani pentru familiile ostașilor căzuți, o dovedesc aceasta. Conducătorii băncilor noastre sunt convinși că numai stabilitatea și continuitatea pot salva patria, de aceea ei

privesc cu toată încrederea eforturile pe cari guvernul le depune pentru restabilirea ordinii și crearea unei noi atmosfere de activitate economică bazată pe doctrina național-socialistă. Ar fi de dorit să ajungem astfel la ultima etapă a evoluțiilor economice prin cari a trecut țara dela războiul mondial încoace, care să dea posibilitate băncilor pentru o activitate rodnică și trainică.

Creditul în economia totalitară.

De Dr. Nicolae N. Petra.

(Urmare și sfârșit).

De sigur, se pare că statul are posibilitatea, prin serviciile pe care le face, prin întreprinderile economice de care dispune, să absoarbă o mare parte din mijloacele de circulație, păstrând astfel un echilibru natural. În orice caz, mecanismul de plată al serviciilor, indiferent de încasările pe care le are statul, are o bază de funcționare naturală în cadrul economiei totalitare.

* * *

Investițiile care se fac de către statul care are la dispoziție mijloacele materiale de lucru, sunt așa cum le-am arătat mai înainte. Se pune problema mai greu, atunci când statul nu dispune de:

- a) Materie primă (care se află în țară);
- b) Materie primă (care se află în străinătate);
- c) Mașini pe care le poate procura în țară;
- d) Mașini pe care le poate procura în străinătate.

Cazul b) îl eliminăm deocamdată, plecând dela idea unei economii bazate pe autarhie sau pe un schimb natural și asigurat cu străinătatea referitor la materii prime.

Materia primă necesară pe care statul trebuie să o procure dela particulari în țară (ciment de ex.) poate fi plătită de sigur tot așa cum plătește în cazul precedent munca, căci în mod natural statul plătește tot o muncă efectivă până la producerea acestui articol.

În ceea ce privește mașinile din țară, cazul e identic, dar mașinile de procurat din străinătate cer existența unui schimb internațional — bazat pe principiile liberale acestea — și care

în urma exportului făcut, să permită statului o cotă de import destinată și acestor mașini. În acest sens, al procurării de mașini (și materii prime) din străinătate, posibilitățile sunt limitate la producția internă — așa cum de fapt și un lucru intern, o construcție, e limitată nu de credit, pe care-l poate obține, ci de munca efectivă și materialul pe care-l are la dispoziție.

Statul ar putea deci cumpăra o cotă de import dela un exportator pentru a procura mașini, cota de export care are o valoare pentru exportator; valoarea lor internă, și o altă valoare pentru statul care trebuie să controleze tot comerțul interior: e valoarea variabilă de schimb de pe piața internațională, risc și beneficiu pe care-l suportă numai statul. Această cotă o cumpără tot prin dare în plată de mijloace de plată, ea reprezentând o muncă identică în fond cu cea dela șoselele ce le face statul.

Dificultatea, (nu mai insistăm acum asupra chestiunii precedente) apare în momentul când e vorba de creditul pentru particular, căci aceasta e și principala greutate a economiei totalitare, coexistența liberului schimb — al individualismului, alături de o economie strict dirijată. Facem deocamdată abstracție de existența unei economii libere și considerăm că avem de a face cu un sistem de producție și distribuție bine pus la punct, coordonat, controlat și dirijat.

În acest caz, o instituție cu caracter economic (celelalte instituții sau întreprinderi ar putea fi considerate oarecum improductive*) acelea care există prin plăți făcute pe baza unei simple emisiuni de mijloace de plată, care să fie egală cu sumele cheltuite pentru ele... se va vedea dacă e necesar, dacă nu ar fi decât o simplă operație în plus, inutilă), are o activitate care nu suferă niciun fel de risc: are o aprovizionare asigurată la un anumit post și calitate, iar desfacerea e sigură la prețul pieții care dă o munerăție completă mâinii de lucru, amortizării și rezervelor.

Pentru creditul de lucru, pe termen scurt, operația nu comportă niciun fel de risc pentru cel ce dă banii. Creditul poate fi dat fie din economii făcute de cetățeni, fie prin economisirea pur și simplă a biletelor de bancă.

Creditul nu e un act de consum, el reprezintă un avans asupra producției, plătit de

*) Improductiv, dar nu în sensul în care se înțelege azi în economia politică acest cuvânt (noțiune), ci ca o activitate care nu are o circulație închisă de mijloace de plată.

către consumator, iar nu de cel ce ia banii. Pentru a putea procura mijloacele de producție — în această formă a economiei — când există încă numerarul — întreprinzătorul știe aproape exact cantitatea de produse, valoarea lor, prețul de cost fără eroare în același timp și producția lui totală, astfel că calculele sunt simple, poate prevedea lămurit necesitățile sale de numerar pe toată durata procesului de fabricație și echilibrează lipsa de încasări (numerar) într'o perioadă cu excedentul din alt anotimp (sau termen de livrare) cu ajutorul creditului.

Necesitățile de astfel de credit sunt, — trebuesc să fie automat satisfăcute, fără discuție alta decât aceea a existenței, necesității unui avans printr'o livrare sau promisiune de livrare constatată prin angajamentul de preluarea producției. În cazul când preluarea se face de către o clientelă mare, care nu poate face un angajament anticipat, soluția ar părea un credit dat pe marfă, sau o creditare a mărfii, în care caz creditul l-ar avea tot producătorul — și în care caz, el ar acorda credit în marfă unei persoane străine care s'ar angaja la plată la o anumită dată.

În cazul când însuși producătorul ar desface marfa — situația s'ar complica puțin, pentru că nu ar avea cine oferi creditorului preluarea plății... dar practic desfacerea mărfii se face prin organizații închise în ce privește clientela, cu o desfacere asigurată, cu un dever fix, limitat nu de ambițiile de câștig ale negustorului necesitatea de consum care există în cercul de desfacere ce i-a fost afectat. Și atunci plata creditului o face consumatorul care plătește cu banii primiți în momentul când a început fabricația — salarii — materii prime, — și pe care îi păstrează la el până în momentul când ajunge la el produsul. Dacă acești bani, care stau la el în tot timpul procesului de fabricație, ar fi puși la dispoziția instituțiilor de credit, el ar fi cel ce ar finanța de fapt producția, adică ajungem la forma aceea de existență a monedei scripturale, unde cetățeanul nu mai primește decât o creditare în cont, iar nu numerar și de care dispune în măsura în care are nevoie, diferența rămânând la dispoziția producției. În orice caz, forma creditului de lucru e naturală, are o formă și o circulație limitată în ultima analiză de consum, de un consum precizat care evită astfel în mod absolut șansele unor abuzuri de credit.

Pentru investiții situația pare mai grea. Aici intervin limite mai aspre. Un credit — e credit numai atât timp cât e rambursabil —

iar pentru investiții această rambursare se face mai greu; se face prin beneficiile realizate de întreprinderi, care pot fi și pot și să nu existe.

Discutând teoretic situația unui stat totalitar, am vedea că o investiție industrială sau agricolă nu s'ar putea face decât de către stat, cu ajutorul cel puțin al statului, chiar dacă ea urmează a fi cedată pentru exploatare unei societăți, unor oameni cari nu sunt sub controlul direct al statului (deși nu se poate iarăși concepe un stat perfect totalitar fără o identitate în ideal și în muncă a tuturor cetățenilor). Investiția ar fi deci o cheltuială ca și în exemplul precedent, care nu trebuie să fie răsplătită, ci numai utilizată, grație unui sistem de rezerve și amortizări să se mențină cel mult în viață. Iar într'o perioadă de tranziție, când ar face concurență unor întreprinderi care au de replătit credite de investiție, se poate contabiliza într'un cont diferența de preț între costul efectiv al mărfii și prețul de vânzare care ține seama de obligațiile celorlalți producători de a replăti, diferența ce ar trece la stat, nu ca plată ci ca beneficiu realizat grație unor împrejurări anormale.

Singur statul poate face investiții, pentru că investiția, adică mijloacele de producție (cele semi permanente) altele decât materia primă (care și ea în fond aparține comunității) aparțin comunității. Nu mai există deci credit de investiție, investițiile fiind considerate ca nerambursabile; când le face un particular sau o instituție, din care nu mai datorează nimănui; nici credit de lucru de rambursat nici nimic de plătit. E deci un rest care aparține comunității, care a lipsit din distribuție la lucrători, care aparține lor, deci comunității, care ne mai putând fi împărțit din diferite motive, rămâne statului și individului sau instituției care-l investește într'un mijloc de producție, o face în numele statului și pentru el.

În forma completată a statului totalitar, proprietatea individuală se mărginește la mijloacele de consum, la o serie de drepturi, la o anumită viață materială și morală, iar nu la proprietate absolută a mijloacelor de producție, căci chiar o proprietate asupra unor mijloace de consum, sunt excluse, ne mai existând stocuri individuale de rezerve de bani...

Aspectul moral al problemei este delicat și nu încapă aici. Când încerc să-l imaginez acum, apare tragic, diferit din punctul de vedere al unei tradiții sociale în care am crescut și în care am fost învățați să credem. Dar nu încapă acum discuția.

Discuția nu mai putea fi continuată asupra unei sume de aspecte ale problemei, dar ele sunt încă puțin actuale în amănunt, actualitatea lor fiind necesară numai principial, pentru a supraveghia evoluția formelor actuale, pentru a nu îndrepta în sens greșit dezvoltarea lor.

Intrebarea care se pune acum mai grea, este aceea a formei pe care o are creditul în epoca aceasta de tranziție, care nu e numai dela o economie liberală la una dirijată, ci trebuie să treacă în același timp prin românizarea ei. Se pune de sigur întrebarea dacă se urmărește o etatizare completă a vieții economice, sau e numai o românizare a ei. Teoretic nu e necesar, păgubitor chiar, a cheltui energia pentru a transforma o economie liberă înstrăinată, într'o economie liberă românizată, când știm precis că o formă definitivă a ei va fi tot etatismul.

Sau ne îndoim că vom ajunge la excluderea individului (omul economic) din economie — și atunci putem trece la românizare — dar asta în cadrul unei libertăți totale — care se exclude însă prin faptul că în cadrul liberal nu poate interveni statul pentru românizare și singură, cum s'a făcut până acum, nu se face.

Sau inventăm o formă, ori considerăm că trecem încă printr'o lungă perioadă de semi-liberalism, în care individul are un puternic rol de inițiativă în viața economică și ne-ar conveni deci mai bine să avem o inițiativă românească, în locul uneia străine — deși în „românizare” nu se pune problema (la noi în țară) de a avea o inițiativă economică, ci de a vedea „procopsiți” români în locul unor străini. Și atunci mai are rostul să trecem printr'o lungă perioadă de nesiguranță, de risipire de energie și de încăpăținare descurajante, pentru a ajunge acolo unde este interesul nostru final?

Din cauza aceasta nu se poate face o românizare a comerțului și industriei în cadrul unei economii liberale sau semiliberale. Să se procedeze direct la etatizarea economiei, fără a mai trece prin perioada de liberalism românesc. Practic, se vor putea prelua instituțiile economice străine de către români, dar fără sprijinul statului, care va sprijini exclusiv etatizarea vieții economice, cu singura limitare că pentru o perioadă oarecare nu se vor face dificultăți întreprinzătorilor români și vor avea aceleași avantaje ca și instituțiile de stat.

Cum va funcționa creditul?

- A) Creditul pentru lucrări de stat;
- B) Creditul „actualmente pe termen lung”;

C) Creditul pe termen scurt, zis comercial.

Statul nu va putea lucra dela început așa cum ar fi normal într'un stat totalitar: va fi obligat să accepte individul, inițiative individuale necontrolate de el, să accepte coexistența unei economii libere alături de una controlată și dirijată de el cu aceleași drepturi, căutând o transformare completă, numai după oarecare vreme, în cadrul unui plan și mai ales în funcție de propriile noastre posibilități de a lua efortul necesar.

Vom avea deci: Intreprinderi economice cu control complet de stat dela aprovizionare până la desfacere.

Intreprinderi individuale cu un control mai mic sau mai mare din partea statului.

Cum va funcționa creditul la aceste două categorii de întreprinderi?

La cele etatizate, va fi în măsura în care am arătat-o până aici (în momentul când statul totalitar va avea organizate toate instituțiile de care are nevoie, până atunci trebuie să păstreze o parte din desavantajile și servituțile vechiului sistem).

La cele libere, statul, — creditul — va putea acorda numai credite de circulație, pe termen scurt. Nu va trebui să acorde niciun credit de investiție, niciun credit hipotecar. Tot de reprezintă investiția, vor fi făcute fie din cisionabilul particular existent (în măsura în care vor mai dispune de mijloace de lucru și materie primă) sau de către stat, care va dispune de materiile prime și de lucru, așa cum crede el de cuviință — conform de sigur unui plan economic stabilit.

Marea majoritate a mijloacelor de producție și de desfacere fiind controlate de stat, nu există, nu va exista o amenințare serioasă de criză, în cazul când sistemul economic rămas liber nu va funcționa normal.

În ce privește cea dintâi etapă de „românizare” am mai amintit că ea e inutilă, e inutil să fie încadrată într'o politică activă; românii trebuiesc să servească țara, nu să fie serviți. De aceea singură forma care va fi încurajată prin credite, va fi aceea din care interesul individual va fi eliminat și numai interesul colectiv va exista.

Educație e necesară pentru aceasta: se va face, un timp va fi impusă.

Deci pentru început nicio modificare în sensul unei încurajări a românilor să se apuce

de un comerț liberal — dar toate eforturile ca românii să servească direct producțiunea și distribuția, în organizații care să servească țara, iar nu pe ei.

Cine ar îndrăzni să fie profitorul unei revoluții naționale, clădită cu sânge, cu sângele lui Ion Moța și Corneliu Codreanu?

Numai țara are dreptul acesta!

Economiști ardeleni și bănățeni până la Unire.

Visarion Roman.

„Glorie Ție dascăle, care cel dintâi ai aprins scânteia economică pentru emanciparea economică a neamului Țău“.

N. Petra-Petrescu

(Urmare)

În primii patru ani *Amicul Poporului* a apărut tipărit cu litere chirilice, iar, din 1865, alfabetul latin câștigând bătălia împotriva celui chirilic, el apare cu litere latine. *Amicul Poporului* a fost astfel printre primele calendare românești cu litere latine.¹⁾ În 1866 îi adaugă și o parte literară, ca să aducă și el un fir de nisip la edificiul prosperității naționale“.

Cea mai remarcabilă realizare de ordin cultural a lui Visarion Roman, e însă înființarea și editarea revistei *Albina Carpaților*. Înființată la 1877, într-o epocă deci în care el conducea cu atâta atenție și energie destinele băncii *Albina*, revista aceasta „beletristică, științifică și literară“ e o dovadă atât pentru diversitatea preocupărilor lui Visarion Roman, cât și pentru dragostea sa pentru producțiile de artă și literatură.

Primul număr din *Albina Carpaților* a apărut la Sibiu la 18 August 1877, având ca redactor pe profesorul dela Brașov I. Al. Lăpedatu, iar ca editor pe Visarion Roman. Scopul acestei reviste era „de a instrui pe cititori în toate direcțiile cugetării omenești“, sprijinind o literatură „căreia să nu-i fie streine nici principiile estetice, nici regulile bunului gust“, *Albina Carpaților* urmărind „progresarea națiunii în științe, arte și literatură“.

Numele sub care fusese anunțată revista la început era acela de *Albina Daciei* însă la fel ca și lui Kogălniceanu în Moldova, cu trei decenii și jumătate mai înainte, cu prilejul înființării *Daciei literare*, nu-i fu îngăduit nici lui Roman utilizarea numelui de Dacia. „Înaltul m. reg. ung. de interne — anunță editorul — prin

¹⁾ El nu era totuși cel dintâi calendar românesc cu litere latine, cum afirmă Goldiș, în această direcție Visarion Roman fiind precedat în 1864 de V. Oroianu (*Calendarul pentru Poporul Român*), iar acesta de Moise Bota în 1852 (*Calendarul Român*), primul apărut la Brașov, iar al doilea la Pesta.

ordinul său dela 5 August 1877, Nr. 2323 ne-a interzis formal folosirea cuvântului *Daciei*. Drept aceea am fost siliți să modificăm numirea foaiei și în loc de *Albina Daciei* am adoptat titlul de *Albina Carpaților*“. Cu aceasta însă, adaugă Roman ironic, „condițiile de abonament nu s'au schimbat întru nimic“. ¹⁾ programul și ideile conducătoare rămânând aceleași.

Intr'adevar *Albina* aceasta, deși nu a putut fi a Daciei, fiind totuși a Carpaților, a putut deci să treacă fără prea multe piedeci, isbutind a fi astfel cunoscută și iubită în toate provinciile românești, întocmai ca și interzisă *Dacie literară* a lui Miha'il Kogălniceanu.

La revista lui Visarion Roman, pe lângă talentul I. Al. Lăpedatu, mai găsim din Transilvania pe scriitorii N. Densușeanu, Al. Marinescu, Alexe Teodorescu, Iosif Popescu, iar dintre cei mai tineri pe Ion Slavici,²⁾ Andrei Bârseanu și Ion Gorun (A. I. Hodoș), iar peste munți pe Vasile Alecsandri (cu poezii din ciclul *Ostașii noștri*), D. Bolinteanu (reproduceri), G. Crețeanu, Al. Macedonschi și T. Burada, iar din Bucovina pe folcloristul S. Fl. Marian.³⁾

Numele acestor scriitori ne arată precisa orientare naționalistă ce avea *Albina Carpaților*, precum și atenția ce se dădea în paginile sale literaturii populare.

N'au fost ignorate însă nici valorile europene, valorile consacrate, cele care puteau fecunda tânăra noastră literatură și contribuiau în același timp și la elevarea și rafinarea gustului de citit. În cei patru ani de apariție *Albina Carpaților* a publicat astfel numeroase traduceri din Victor Hugo, W. Schiller, A. Dumas, H. Heine, A. de Musset, H. de Balzac, Herder, etc.

Revista a primit însă o grea lovitură prin moartea neașteptată a însușitului său redactor I. Al. Lăpedatu (6 Aprilie 1878), a cărui dispariție l-a impresionat adânc pe Visarion Roman. „Pierderea lui este grozav simțită — scria el la Aprilie 1877 lui Iosif Popescu — și nu știu dacă el se va putea înlocui vreodată“. ⁴⁾

Prin Moartea lui I. Al. Lăpedatu, literatura transilvană a pierdut într'adevăr pe un scriitor de mare talent care, trăind, ar fi putut crea o frumoasă și vi-guroasă operă literară.

Pierzând pe principalul și devotatul său colaborator, Visarion Roman, pentru a nu suspenda apariția revistei, îndeplinește un timp și sarcina de redactor (dela Nr. 33 până la Nr. 40 din 1878), până când și-a putut asigura concursul lui Iosif Popescu.

În timpul acesta colaborează la *Albina Carpaților* și Alexandru Macedonschi, care publică în revista dela Sibiu un lung studiu despre *Mișcarea literară în cei*

¹⁾ *Albina Carpaților* Nr. 1, pag. 11.

²⁾ Cu nuvela *Ioana Mamii* din Nr. 5, 1878.

³⁾ Noi n'am găsit însă colaborarea lui Ion Barac, pe care o menționează d-l I. Budu.

⁴⁾ I. Lupaș: *Probleme școlare*, pag. 242.

din urmă zece ani¹⁾ și balada *Dorobanțul* după *Lenore* de Bürger.

În cei patru ani de apariție regulată ai *Albinei Carpaților* el a scris sute de notițe economice și culturale, redactând ceea ce se numește astăzi cronică mărunță. Revista aceasta prin talentatul său redactor, a reprezentat în cultura transilvană direcția inițiată peste munți de un Hașdeu și Al. Odobescu,²⁾ din acest punct de vedere rolul ei fiind deosebit de important.

Și pentru a termina cu inițiativele și realizările sale de ordin cultural, amintim că Visarion Roman a fost unul din fruntașii *Asociațiunii*, arhivar și bibliotecar al ei încă din 1862, membru în comitetele de direcție, mai apoi și chivernisitor al fondurilor sale, și că de numele său se leagă o foarte însemnată realizare a acesteia: *Scoala de fete române din Sibiu*.

Pentru înființarea acestei școli, a cărei necesitate era adânc simțită în toate straturile societății românești, el face în 2 Noembrie 1881, împreună cu doamna *Maria Cosma*, președinta *Reuniunii Femeilor Române*, un apel către publicul român arătând trebuința și posibilitățile de înființare și susținere a unei asemenea școli. Apelul l-a făcut în calitate de secretar al Reuniunii. „În acest apel — scrie *Dr. Vasile Bologa* — găsim pentru întâia dată exprimată complet ideea înființării unei școli superioare de fete, după cum mai târziu s'a realizat... Și e remarcabil — continuă *Bologa* — că pe întemeietorul primului institut financiar român din patrie, îl găsim contribuind cu spiritul său prevăzător și la înființarea celei dintâi școli de fete române din Sibiu.³⁾

A fost în același timp și un foarte devotat slujitor al intereselor bisericii ortodoxe, pentru activitatea sa bisericească fiind ales asesor consistorial al arhidiecezei Sibiului.

Pentru strădaniile și pentru realizările sale de ordin cultural, Academia Română l-a ales membru corespondent.

III.

Ceea ce face încă neperitor numele lui Visarion Roman așezându-l cu vrednicie alături de marii animatori și realizatori ai neamului românesc din Transilvania adevărat „părinte al invierii“ acesteia⁴⁾ este opera sa de ordin economic, al cărei apogeu îl atinge prin înființarea și consolidarea băncii *Albina* din Sibiu. Ceea ce l-a făcut pe Visarion Roman să se indeletnicească cu astfel de probleme și să însuflețească pentru ele pe toți fruntașii transilvani și bănățeni ai acelor vremuri, au fost trei constatări: *nevoia de credit în care se sbăteau micii agricultori abia împroprietă-*

riți, înființarea și despoltarea institutelor bancare ale celorlalte naționalități din Ungaria (în special Sași), cămătăria ce se făcea de către străini pe spina debitorilor români.

M'am convins — scrie Visarion Roman — că românul ori de câte ori s'a întovărășit cu alții totdeauna a fost înșelat.¹⁾ Prima încercare practică de a remedia această situație o face el în comuna Rășinari, înființând în 1867, pe baze cooperatiste, o *Societate de păstrare și de împrumut*. Aceasta e cea dintâi încercare cooperatistă la Români. Ea s'a întemeiat în conformitate cu principiile sistemului *Schulze-Delitzsch* introdus și de către Sași. Statutele redactate în 24 Aprilie 1867, sunt aprobate de guvernul reg. trans. din Cluj abia la 12 Februarie 1868, în primăvara aceleiași an societatea începând să funcționeze, Rășinării trebuiau să depună la intrarea în societate suma de 2 fiorini pentru înscriere și 50 fiorini drept capital social. Primii colaboratori economici a lui Visarion Roman au fost intelectualii și câțiva țărani fruntași din Rășinari. Pentru nobilul lor entuziasm și pentru toată încrederea ce au avut-o în visurile de creație economică ale învățătorului lor, ne simțim obligați a le desgrota numele și de a le așeza cu cinste în fața posterității — numele primilor membrii a unui consiliu de administrație al cooperației române. Sute și mii de comitete similare au defilat de atunci prin fața ochilor noștri. Niciunul n'a avut însă semnificația și importanța cooperativă a consiliului dela Rășinari. El a fost începutul începutului. Iată numele cooperativilor rășinării: președinte: *Iacob Ciucianu*, (econom); casier: *Maniu Drocu*; actuar (secretar: *Visarion Roman* (proprietar); membrii: *păr. I. Drocu*; *Dr. Nic. Stoia* (medic); *Muciu Urechea* (notar); *Petru Albu* (econom); *P. Hodrea* și *N. Ciuceanu* (economi).²⁾

Avântul luat de Societatea dela Rășinari a fost la început cât se poate de promițător. Iată capitalurile primilor cinci ani:

1868:	capital alocat	2.131 fl. 32 cr.
1869:	capital alocat	4.525 fl. 61 cr.
1870:	capital alocat	7.360 fl.
1871:	capital alocat	11.075 fl. 70 cr.
1872:	capital alocat	13.014 fl. 21 cr.

Ea a funcționat până în anul 1881, când în urma unor neînțelegeri locale, asociații și-au retras capitalurile, fiecare primind câte 174 fl., adică aproape împărțit decât ceea ce puseseră în 1868.

Pentru Visarion Roman societatea dela Rășinari, n'a fost însă decât o încercare, o experiență, un preludiu la marea operă ce avea să inițieze: *Banca Albina*.

¹⁾ *Gazeta Transilvaniei* 1871, Nr. 49

²⁾ *Telegraful Român*, 1872, Nr. 21. (Membrii fondatori ai societății au fost următorii: *păr. I. Drocu*, *Dr. Nic. Stoia*, *Iliarion Muțiu*, *Maniu Drocu*, *Iacob Ciuceanu*, *N. I. Mihălțean* (director școlar), *Vasile Drocu*, *Petru Băncilă* (docente) și *Petru Albu*). Vezi *Transilvania*, 1869, Nr. 10.

¹⁾ Vezi Nrii 33, 34, 35, 36 din 1878.

²⁾ I. Breazu: *Povestitori ardeleni și bănățeni*, Pag. VII.

³⁾ În *Transilvania* 1911, Nr. 4, pag 415.

⁴⁾ D. Gusti în *Universul* 1933, Nr. 187.

Mai temeinic a început să mediteze asupra acestei probleme în anul 1869 când directorul societății (șasești) de asigurare *Transilvania*, Adolf Worell, angajându-l ca inspector al acestei societăți pentru a face propagandă și înscrieri printre români, are prilejul de a străbate Transilvania dela un capăt la altul.

Se convinge astfel și mai mult de necesitatea stringentă a unei asemenea bănci. Abia cu un an înainte se înființase o astfel de bancă la Brașov, cu capital sășesc (300.000 fl.) după ce alte bănci sășești funcționau încă din 1835 (*Kronstädter Allgemeine Sparkassa*), 1841 (*Hermannstädter Allgemeine Sparkassa*¹⁾) și iată că acum el însuși alerga pentru a fortifica un alt institut financiar sășesc. „Oare nu s'ar putea înființa și de către români un asemenea institut?” se întreba inspectorul lui Worell înscriind românii în societatea de asigurare *Transilvania*.

De acum înainte el nu mai trăește decât pentru această idee, pentru cutezătorul său vis financiar. El nu-i mai dă odihnă, „il frământă ziua și noaptea”²⁾ Pentru realizarea acestei viziuni avea însă nevoie de oameni, de oameni înțelegători, cari să aibă și bani și să fie în același timp dispuși a-i investi într'o asemenea întreprindere. Greutatea era a-i găsi și a-i convinge pe aceștia. După o matură chibzuință, meditănd îndelung asupra tuturor fruntașilor noștri din Transilvania și din Banat, atenția sa se oprește asupra următoarelor șapte personalități: *Jacob Bologa*, consilier de curte; *Timotei Cipariu*, canonic; *Paul Dunca de M. Sajo*, consilier gubernial; *Ioan Hania*, protopop; *Alexandru* și *Anton Mocioni* și *David Baron Urs de Margine*, colonel în retragere.

Pentru a-i convinge trebuia însă ca inițiatorul viitoarei bănci dela Sibiu să se prezinte în fața lor cu un proiect bine studiat, limpede, sănătos. Pentru redactarea acestuia Visarion Roman studiază cu râvnă tot ceea ce realizaseră în această direcție sașii și ungurii dela noi, „și învață privativ comptabilitatea și altele ce sunt neapărat de lipsă la organizarea institutului, dacă voim să nu ne mai folosim de streini și să nutrim șerpi la sânul nostru”³⁾

Bine înarmat, alcătuește astfel un prim proiect de statute. „Fiind lucru greu și pūterile mici — scrie Visarion Roman — compozițiunea aceasta m'a costat multă osteneală. De vreo patru ori am prefăcut din nou întreaga lucrare din cauza, că cu cât aprofundam mai mult obiectul, cu atât mă convingeam (de) trebuințele noastre numeroase și ardente și al letargiei de care poporul nostru tot mai e cuprins”⁴⁾

(Va urma).

VASILE NETEA.

¹⁾ N. N. Petra: *Băncile românești din Ardeal și Banat*, pag. 6.

²⁾ Petra Petrescu, în op. cit., pag. 12.

³⁾ V. Roman, *Gazeta Transilvaniei* 1870, pag. 50.

⁴⁾ *Scrisoarea către I. Bologa*. Petra Petrescu, op. cit., pag. 91.

Dela „Solidaritatea”.

Introducerea sistemului actuarial la casele și fondurile de pensuni.

Prin Decretul-lege Nr. 3737 publicat în Monitorul Oficial Nr. 264 din 10 Noembrie 1940 legiuitorul a modificat art. 310 și 313 din Legea Asigurărilor Sociale publicată în Monitorul Oficial Nr. 298 din 23 Decembrie 1938 și a abrogat art. 316 din aceeași lege.

Prin modificarea și abrogarea articolelor de mai sus, se încearcă din nou introducerea sistemului actuarial la casele și fondurile de pensuni deja existente, la data publicării decretului amintit.

Cum de sigur le este cunoscut cititorilor noștri, introducerea sistemului actuarial nu a fost legiferată numai prin decretul-lege din 10 Noembrie 1940, ci introducerea lui s'a încercat și prin Legea Asigurărilor Sociale respectiv Regulamentul de aplicarea art. 125 din Legea pentru unificarea asigurărilor sociale, regulament publicat în Monitorul Oficial din 27 Noembrie 1936.

Asociațiunea noastră sesizându-se încă de pe atunci de imposibilitatea de aplicare a acelor dispozițiuni, printr'un memoriu documentat a intervenit la Ministerul Muncii (memoriul a fost publicat în revista aceasta în Nr. 24—25 din 17 Iulie 1937) și nu cu puțină satisfacție constatăm că acel memoriu a avut efectul dorit. Astfel că legiuitorul din anul 1938 a revenit și nu a mai pretins dela casele și fondurile de pensuni existente introducerea sistemului actuarial.

Bucuria noastră precum vedeți, a fost însă de scurtă durată, căci prin decretul-lege din 10 Noembrie 1940 s'au abrogat dispozițiunile favorabile nouă din Legea Asigurărilor Sociale din 1938 și se încearcă din nou introducerea acestui nenorocit sistem pentru noi și pentru angajații noștri.

Asociațiunea noastră pe de o parte fiind convinsă că aplicarea noulor dispozițiuni legale sunt imposibile, iar pe de altă parte introducerea acestui sistem poate nici nu atinge într'atâta institutele noastre cât mai ales pe funcționarii lor, a intervenit din nou la Ministerul Muncii, înaintând un nou memoriu în această chestiune la data de 17 Ianuarie 1941. Acest memoriu îl publicăm mai jos în coloanele acestei reviste.

Până în prezent nu am putut înregistra vreun rezultat al intervențiunii noastre. Imediat ce îl vom avea, îl facem cunoscut membrilor noastre pe calea publicității în organul nostru oficial.

Cum însă Casa Centrală a Asigurărilor Sociale a început să pună în aplicare noulle dispozițiuni legale, cerând și institutelor noastre înain-

tarea unui bilanț actuarial al fondului de pensii, întocmit pe data de 31 Decembrie 1940, precum și înaintarea unei dări de seamă anuale asupra activității fondului de pensii dela înființare și până în prezent, credem că este cazul să Vă recomandăm următoarele:

În cazul că membrele noastre au posibilitatea fizică și materială, atunci să întocmească bilanțul actuarial al fondului de pensii pe data de 31 Decembrie 1940. Greutățile întocmirii acestui bilanț le cunoaștem; întocmirea lui reclamă timp și specialiști, ori în România necunoscând dacă avem în total 20 contabili specialiști în lucrările actuariale.

De asemenea nu strică nici întocmirea unei dări de seamă asupra activității fondului de pensii, dacă din lipsă de material documentar nu s'ar putea dela înființare, atunci cel puțin pe ultimii 10 ani ai funcționării.

Ambele aceste lucrări se vor înainta Casei Centrale a Asigurărilor Sociale fără ca prin aceasta institutele noastre, sau fondurile de pensii, să și ia vreun angajament oare care.

Not recomandăm întocmirea și înaintarea acestor lucrări, deși părerea noastră este că în baza art. 313 din Legea Asigurărilor Sociale, așa cum acest articol a fost modificat prin decretul-lege din 10 Noembrie 1940 și anume prin alineatul 2 al acestui articol, casele de pensii sau fondurile de pensii existente nu sunt obligate de a înainta decât statutele sau contractele, privitor la casele sau fondurile lor de pensii.

Înaintarea unui raport tehnic nu este obligator după părerea noastră, decât pentru casele și fondurile de pensii ce se vor constitui în viitor, dacă peste tot se vor mai constitui case sau fonduri de pensii, dacă această legiferare va rămâne în vigoare.

Înaintarea unei expertize tehnice însoțită de un bilanț actuarial și o descriere a activității caselor și fondurilor de pensii, pe lângă faptul că după părerea noastră nu suntem obligați să le înaintăm, înaintarea lor nici nu poate duce la vreun rezultat practic, fiind noi conștienți de imposibilitatea de aplicare a sistemului actuarial și suntem aproape siguri că acest sistem nici nu se va aplica.

Faptul că cu toate acestea recomandăm ca în limita posibilităților să faceți față cererilor Casei Centrale a Asigurărilor Sociale, se datorește intenției noastre, ca prin întocmirea acestor lucrări, să intrăm în posesiunea unui material documentar pe care să-l putem folosi cu succes în acțiunea ce o ducem pentru înlăturarea neajunsurilor create prin noua legiferare. În cazul

că veți întocmi deci aceste lucrări, Vă rugăm să ne trimiteți și nouă câte un exemplar.

Memoriu.

DOMNUL MINISTRU,

În Monitorul Oficial Nr. 264 din 10 Noembrie 1940 s'a publicat: Decretul Lege privitor la modificarea art. 310 și 313 din Legea asigurărilor sociale și abrogarea art. 316 din aceeași lege.

Prin aceste articole se reglementează fondurile de pensii de pe lângă întreprinderile particulare, introducându-se sistemul actuarial și în organizația fondurilor de pensii cari au luat ființă și funcționează încă dinaintea de 22 Decembrie 1938, data publicării Legii Asigurărilor Sociale. Pe când însă legiuitorul din 1938 prin art. 316 acorda acestor fonduri individualitatea patrimoniilor și le asigura normala lor funcționare în condițiile statutare sau contractuale în care s'au constituit, legiuitorul din 1940 le răpește această individualitate și le înglobează în aceeași categorie cu fondurile de pensii constituite după data de 22 Decembrie 1938.

DOMNUL MINISTRU,

Introducerea sistemului actuarial prin legea din 10 Noembrie 1940, la casele și fondurile de pensii de pe lângă întreprinderile particulare, repune din nou în discuțiune cele două sisteme de fonduri de pensii, sistemul bugetar și sistemul actuarial.

Și nu este pentru prima dată, că legiuitorul român, cu intențiunea de a asigura cât mai bine drepturile la pensii ale funcționarilor, a căutat să introducă la totalitatea fondurilor de pensii sistemul actuarial.

Astfel prin regulamentul de aplicare al art. 125 din Legea pentru unificarea asigurărilor sociale dela 8 Aprilie 1933, regulament publicat în Monitorul Oficial Nr. 277 din 27 Noembrie 1936, s'a încercat de asemenea reglementarea fondurilor de pensii în sensul celor arătate mai sus.

De sigur reprezentanții întreprinderilor particulare, cât și angajații lor, văzând imposibilitatea de executare a dispozițiilor art. 125 și mai ales a regulamentului, prin diverse memorii documentate prezentate d-lui Ministru al Muncii și Ocrotirilor Sociale de atunci, au cerut abrogarea în întregime a acestor dispozițiuni și reglementarea lor cu o lege specială.

Astfel și subsemnata „Solidaritatea” asociațiunea institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș cu sediul în Sibiu, împreună cu „Colegialitatea” asociațiunea func-

ționarilor români de bancă, comerț și industrie cu sediul în Cluj, prima ca reprezentant al patronilor, iar secunda ca reprezentând salariații, au prezentat la 6 Mai 1937 un foarte documentat memoriu d-lui Ministru al Muncii și Ocrotirilor Sociale, pe care l anexăm în întregime prezentei.

Memoriul de mai sus, ne place să credem, că a avut efectul dorit și astfel legiuitorul din 22 Decembrie 1938 prin ultima lege a Asiguraților Sociale, a revenit asupra art. 125 deja arătat, introducând art. 316 care se abrogă prin Decretul lege Nr. 264 de către legiuitorul din 1940.

DOMNULE MINISTRU,

Nu înțelegem ca în cadrul prezentului memoriu să desvoltăm din nou toate motivele de fapt și de drept ce pledează contra introducerii sistemului actuarial și la casele și fondurile de pensii deja existente; lăsăm aceasta memoriului aici anexat.

Ne permitem însă a vă arăta pe scurt principalele cauze cari fac imposibilă o aplicare a acestor dispozițiuni și să arătăm chiar și caracterul antisocial al dispozițiunilor acestei legi.

Regimul actuarial, propriu societăților de asigurare, prelinde ca plata pensiilor să se facă în mod absolut independent de cheltueli al întreprinderii, întrebuițând în acest scop numai propriile sale fonduri.

Se impune deci constituirea unei rezerve matematice, care să poată asigura prin propriile ei venituri plata tuturor pensionarilor la un moment dat. Dar aceasta reclamă o contribuție de zeci de milioane care nu se poate impune nici patronului și nici funcționarilor și pensionarilor direct interesați.

A impune patronului această sarcină, echivalează cu exproprierea avutului acționarilor în favoarea funcționarilor și a pensionarilor, ceea ce poate duce atât la ruina unuia, cât și a celuilalt.

Cel mai eclatant exemplu în imposibilitatea de executare a sistemului actuarial este însăși Statul român respective Casa Generală de Pensii. Plata pensiilor Statul o face tot pe cale bugetară, pentru simplul motiv că nu are puțința de a-și constitui rezerva matematică a Casei Centrale de Pensii, care rezervă matematică reprezintă enorma cifră de circa 60—70 miliarde.

Tot astfel un institut de credit din Ardeal cu un capital de 100 000.000 Lei, făcând calculele actuariale a constatat, cu surprindere, că rezerva ei matematică, calculată pe 1933 se ridică la cifra fantastică de 99 530.116 Lei, deci exact cât este capitalul ei social. Ori, fără a-și stânjeni bunul mers al afacerilor ei și a-și periclita prin

aceasta însăși existența ei, nu va putea să execute dispozițiunile legale. Dar cu toate că nu are rezerva matematică recerută de calculele actuariale, totuși această instituție își plătește de zeci de ani regulat pensionarii.

Legiuitorul pretinde mai departe ca contul caselor și fondurilor de pensii, să fie conduse după normele actuariale, de aici rezultă angajarea unui personal specializat în calcule actuariale. Pe lângă faptul, că aceasta înseamnă o sarcină în plus și aceasta dispozițiune este inexecutabilă pentru că acest personal este inexistent. Corpul actuarilor din Țara noastră numără total vreo 15—20 membri. De unde se va recruta deci forța de muncă pentru lucrările tehnice și de specialitate ale calculațiunilor actuariale?

Dar sistemul actuarial, care recunoaștem, că din punct de vedere al asigurării funcționarilor ar fi ideal, este în același timp și antisocial și dacă ne este permis să ne exprimăm astfel, introducerea lui nu cadrează cu intențiunile salutare ale legiuitorului unui Stat legionar.

Într'adevăr, în trecut după legiferarea sistemului actuarial prin regulamentul din 1936, foarte multe întreprinderi în special minoritare, de comun acord cu funcționarii și pensionarii lor, au procedat la lichidarea fondurilor de pensii, introducând sistemul de salarizare fără drept la pensie.

Introducerea acestui sistem deci, pe lângă lichidarea fondurilor de pensii, va atrage după sine faptul de sigur nedorit de legiuitor, că societățile particulare nu vor mai constitui fonduri de pensii și nu vor mai angaja personal cu drept la pensie.

Astfel se va rupe un vechiu echilibru conșințit de mai multe decenii, între patron și salariat. Experiența a arătat doar, că sistemul bugetar în special la întreprinderile cari garantează conform statutelor cu avutul lor drepturi de pensii ale angajaților, a funcționat perfect spre mulțumirea pensionarilor.

Starea de fapt fiind astăzi aceeași ca în 1937, ne face să nu arătăm în memoriul prezent decât pe scurt unele din motivele cari pledează contra introducerii sistemului actuarial. Vă rugăm însă insistent a acorda toată atențiunea memoriului nostru din 1937 aici anexat și ca o consecință a celor arătate în ambele memorii să binevoiți, atât pentru binele institutelor noastre, cât și al funcționarilor lor, a abroga în întregime Decretul lege din 10 Noembrie 1940.

Vă rugăm, Domnule Ministru, să primiți expresiunea sentimentelor noastre de stimă și considerațiune.

Sibiu, la 17 Ianuarie 1941.

„SOLIDARITATEA”

Desființarea comisarilor de românzare.

S'a constituit un organ central de cenzură a tuturor actelor în legătură cu funcționarea normală a întreprinderilor.

În Monitorul Oficial din 19 Ianuarie crt. s'a publicat următorul decret-lege pentru abrogarea legii din 5 Septembrie 1940 și instituirea controlului ministerului economiei naționale asupra întreprinderilor comerciale și industriale.

Art. I. — Se desființează pe data publicării în Monitorul Oficial a prezentului decret-lege, decretul-lege din 5 Septembrie 1940 pentru înființarea comisiunilor de românzare.

Art. II. — Întreprinderile pe lângă care s'au numit comisari de românzare nu pot face nici direct, nici indirect, personal sau prin prepuși, actele arătate mai jos, decât cu autorizarea prealabilă a ministerului economiei naționale:

a) Cumpărarea sau înstrăinarea imobilelor, înstrăinarea mobilelor întru cât nu este cerută de nevoile administrației, cum și constituirea de drepturi reale asupra oricărui lucru imobil;

b) Continuarea sub alt nume ori desființarea unei întreprinderi industriale sau comerciale;

c) Încheierea contractului de asigurare asupra vieții, rentă viageră sau de întreținere viageră;

d) Locațiunea unui fond de comerț;

e) Transacțiunea;

f) Compromisul;

g) Renunțarea sau recunoașterea unui drept;

h) Renunțarea la moștenire sau legat;

i) Convențiunea de împărțală și actul de diviziune;

j) Inchirierea și arendarea pentru mai mult de 5 ani, precum și reînnoirea acestor contracte, făcută înaintea expirării cu doi ani pentru imobilele rurale sau cu mai mult de un an pentru cele urbane;

k) În general contractarea oricărei obligațiuni care depășește dreptul de administrație, în executarea negoțului sau industriei pe care le exercită întreprinderea.

Art. III. — Aprobarea prevăzută de art. 2 se va acorda pe baza avizului unei comisii constituită la ministerul economiei naționale, care se compune:

1. Dintr'un Consilier dela Înalta Curte de Casație și Justiție, numit de ministerul justiției, ca președinte.

2. Dintr'un delegat al Camerei de industrie și comerț din București, numit de ministerul economiei naționale.

3. Dintr'un delegat al ministerului agriculturii și domeniilor.

Prin Deciziile de numire ale consilierilor titulari se vor numi și supleanții lor.

Pe lângă această comisiune va funcționa un secretariat condus de un secretar numit de ministerul economiei naționale.

Art. IV. — Actele enumerate la art. 2, făcute fără aprobarea prealabilă sunt nule de drept.

Nulitatea se va pronunța de justiție, la cererea ministerului economiei naționale, conform procedurii speciale ce se va stabili prin Decret de Ministerul Justiției.

Art. V. — Toate dispozițiunile contrarii prezentului Decret-Lege, sunt și rămân abrogate.

Dat în București, la 18 Ianuarie 1941.

Conducătorul Statului Român
și Președintele Consiliului de Miniștri,
General ION ANTONESCU

Ministru Economiei Naționale
MIRCEA CANCICOV
MIHAI A. ANTONESCU

Expunerea de motive.

DOMNULE GENERAL,

Conform condițiilor Decretelor-Legi Nr. 3052 din 5 Septembrie și Nr. 3072 din 7 Septembrie 1940, avem onoarea a vă înainta pentru aprobarea și semnătura Domniei Voastre, alăturatul Decret-Lege cu privire la abrogarea legii din 5 Septembrie 1940, pentru înființarea Comisarilor de românzare.

Instituirea Comisarilor de românzare a avut ca scop, organizarea unui regim economic stăpânit de interesul național și de primatul nostru etnic, într'un anumit moment, împiedecând astfel trecerea sub nume românești simulate a întreprinderilor evreești sau străine de interesele noastre; de asemenea, urmărind o informare exactă asupra drepților și intereselor economice, aflate în mâinile străinilor de rasă și religie.

Acest scop a fost realizat în parte până azi.

Statul trebuie să păsească la organizarea unui sistem de conducere și de control unitar, pentru a pregăti viitoarea reformă de reconstrucție a vieții economice; în același timp el este chemat să înlăture primejdia unui marasm economic în producția națională și în exercițiul comerțului, datorită unei desordonate transferări de fonduri comerciale și industriale.

De aceea în locul comisarilor de românzare am socotit că este indispensabil constituirea unui organ central de cenzură a tuturor faptelor și actelor în legătură cu funcționarea normală a întreprinderilor de comerț și industrie.

In viitor, controlul se va exercita printr'o comisie centrală instituită la ministerul economiei naționale care să dea aviz asupra actelor de dispoziție, cum și a celor de administrație mai importante a întreprinderilor, urmând ca pe baza acestui aviz, ministerul economiei naționale să dea autorizația cerută asupra operațiunilor ce fiecare urmează a face.

Primiți, vă rugăm, d-le general, asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

Ministrul Economiei Naționale,
MIRCEA CANCICOV

Ministrul Justiției,
MIHAI A. ANTONESCU

CRONICA.

Donațiunea Băncii „Albina“. Triste evenimentele dela sfârșitul lunii Ianuarie a. c., au mișcat inimile tuturor patrioților de pe ambele versante ale Carpaților, manifestându-se într'un spirit

solidar de jertfă. Nici conducătorii Băncii „Albina“ nu puteau rămânea pasivi în fața atâtor nenorociri, și ca urmare banca — fidelă tradiției sale de a ușura după putință mizeriile sociale — a dăruit din fondurile sale pentru ajutorarea familiilor soldaților căzuți în luptele cu rebelii, considerabilă sumă de Lei 100.000.

Donațiunea aceasta a fost remisă prin sucursala Băncii „Albina“ din București, însoțită de următoarea scrisoare adresată Conducătorului Statului:

„Din ordinul conducerii institutului de credit „Albina“ Sibiu, venim cu tot respectul a pune la dispoziția D-Voastre, care sunteți salvatorul Patriei, suma de Lei 100.000 pentru ajutorarea familiilor celor căzuți la datorie.

Primiți, vă rugăm Domnule General, mulțumita și veșnica noastră recunoștință pentru tot ce ați făcut spre binele neamului nostru, vrednic de o soartă mai bună“.

Banca „OAȘIA“, societate anonimă Sibiu.

CONVOCARE.

A acționarii Băncii „OAȘIA“, societate anonimă Sibiu sunt convocați prin aceasta la

adunarea generală ordinară,

pe ziua de 2 Martie 1941, orele 3 p m., în localul Băncii „OAȘIA“, s. a. Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 1/3 cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale ;
2. Stabilirea bilanțului și a contului de profit și pierderi pe anul 1940 ;
3. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Censorilor pentru gestiunea anului 1940 ;
4. Distribuirea profitului net ;
5. Completarea Consiliului de Administrație (art. 15 st.) ;
6. Completarea Consiliului de Censori (art. 21 statute) ;
7. Stabilirea salarelor.

Consiliul de administrație.

„OLTEANA“, cassă de economii, s. p. a. în Viștea de jos.

Capital Lei 1.000.000 — Inscrisă în Reg. Soc. Bancare sub Nr. 40 din 2 Oct. 1934. Fond de rezervă Lei 110.000 —

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii „OLTEANA“, societate pe acți în Viștea de jos, sunt invitați în virtutea Art. 27 din statute la

a XLVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Viștea de jos, în sala de ședințe a societății la 20 Martie 1941, orele 3 p. m. Dacă în această zi numărul acționarilor nu va fi corăspunzător pentru a aduce hotăriri valide, adunarea se va ține în 27 Martie 1941 în același loc, cu același program, la aceeași oră.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Administratorului și a Censorilor;
3. Aprobarea Bilanțului Conturilor de Ordine și Contul de Profit și Pierdere și descărcarea Administratorului și a Censorilor;
4. Alegerea administratorului și a Censorului pe un termen de cinci ani conform noului regulament bancar;
5. Modificarea Art. 1—14—22—29, al. 2. Art. 30, al. 3 și 5 și Art. 31 din Statutele noi votate;
6. Eventuale propuneri prezentate conform statutelor.

Viștea de jos, la 22 Ianuarie 1941.

Administrator și censored.

Activ.		Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1940.		Pasiv.	
		Lei	b.	Lei	b.
Cassa:				Capital social	1.000.000'—
Numerar efectiv	107.464'—			Fonduri de rezervă:	
Disponibil la B. N. R.	699.940'—	807	404'—	Rezerva statutară	110.000'—
Disponibil la Bănci:				Alte fonduri	234.000'—
În țară	167.760'—			Fond de amortisment:	
Portofoliu de titluri românești:				Pentru creanțe dubioase	25.694'—
Cu venit variabil necotate la bursă	500.000'—			Depuneri spre fructificare:	
Plasamentul Fondului de rezervă:				Din țară:	
Efecte publice garantate de stat	18.400'—			Pe livrete de economii nominative pe termen	2.212.440'—
Debitori din țară:				Efecte de plată:	
Imprumuturi agricole	384.040'—			În țară:	
Creanțe în conversiune:				La B. N. R. împrumut acordat fără dobândă	800.000'—
Conf. Legii din 7/IV 1934. Cota redusă în portof.	2.369.030'—			Conturi transitorii creditoare	4.500'—
Imobile; pentru uzul propriu	140.000'—				
	4.386.634'—				4.386.634'—

Conturi de ordine.

		Lei	b.			Lei	b.
Cauțiuni statutare	195.000'—			Deponenți de cauțiuni statutare	195.000'—		
Ipoteci și garanții diverse	2.360.000'—			Deponenți de ipoteci și garanții diverse	2.360.000'—		
	2.555.000'—				2.555.000'—		

Debit.		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
		Lei	b.	Lei	b.
Cheltuieli de administrație:				Dobânzi încasate:	
Salare	50.400'—			Dela debitori și creanțe în conversiune	143.850'—
Diverse	50.692'—	101	092'—	Comisioane încasate	17.870'—
Impozite				Venitele portofoliului de titluri:	
Dobânzi plătite:				Din cupoane	31.431'—
La depuneri	19.700'—				
La fonduri	17.670'—				
Amortisment la imobile	8.000'—				
Dotatie fondului de amortisment	8.874'—				
	193.151'—				193.151'—

Viștea de jos, la 31 Decembrie 1940.

Administrator: Clement Cârje, proprietar și agricultor.

Subsemnații censori am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Viștea de jos, la 22 Ianuarie 1941.

Octavian Borzea, proprietar și agricultor.

George V. Cârje, proprietar și agricultor.